

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS
over het ontwerp van wet tot wijziging van de bepalingen
betreffende de voogdijraden, voorkomende in het Burgerlijk
Wetboek, en — in verband daarmee — wijziging van
andere wetten.

Nadat het Voorlopig Verslag der Commissie aan de Regering
was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD

Het Voorlopig Verslag vangt aan met de mededeling, dat
sommige leden zich met enige bezorgdheid hadden afgevraagd,
of ondergetekende wel een geheel bevredigend tijdschema voor
de legislatieve werkzaamheid had opgemaakt. Deze vraag en
de daaraan vastgeknoopte opmerkingen zijn hem niet duidelijk.

Voor het geval bedoelde leden grond voor bezorgdheid
zouden zien in de behandeling van het onderhavige wetsont-
werp, moge hij de stadia van behandeling in herinnering
brengen:

Indiening	29 September 1952
Behandeling Tweede Kamer:	
Voorlopig Verslag	16 Maart 1954
Memorie van Antwoord met Nota van Wijziging en gewijzigd wetsontwerp	19 Mei 1954
Verslag	22 Juni 1954
Mondelinge behandeling	7 en 8 Juli 1954
Behandeling Eerste Kamer:	
Voorlopig Verslag	5 November 1954.

Indien de vraag daarentegen betrekking heeft op het geheel
der wetsontwerpen op het terrein van het Ministerie van Justi-
tie, waarvoor behandeling tijdens de lopende parlementaire
periode is of wordt voorzien, verwijst de ondergetekende naar
de Memorie van Antwoord op het Voorlopig Verslag over de
Justitiebegroting voor 1955.

Daaruit blijkt, dat gedurende ondergetekendes ambtsperiode
ten tijde van de inzending van die Memorie (17 November
1954) 40 ontwerpen tot wet waren verheven, 5 ontwerpen
aanhangig waren bij de Eerste Kamer en 34 bij de Tweede
Kamer, terwijl de ondergetekende indiening in de naaste toe-
komst voorzag van nog 9 wetsontwerpen. Aan de hand hier-
van kan moeilijk worden staande gehouden, dat de onder-
getekende een niet bevredigend tijdschema voor de op zijn
terrein liggende legislatieve arbeid heeft opgesteld. Door de
niet genoeg te waarden prestaties van de betrokken afde-
lingen van zijn Departement is het mogelijk geweest in zo
korte tijd zoveel wetsontwerpen bij de Staten-Generaal aan-
hangig te maken.

Mocht de vraag betrekking hebben op het nieuwe Burgerlijk
Wetboek, dan moet worden opgemerkt, dat de vraagpunten
door de Tweede Kamer binnen de gestelde tijdslimiet zijn af-
gehandeld en dat de eerste zes wetsontwerpen slechts ongeveer

twee maanden na de voorziene datum zijn ingediend. Ten opzichte van de Boeken 5—9 van het nieuwe wetboek moet inderdaad worden toegegeven, dat de indiening van wetsontwerpen daarover aanmerkelijk op het tijdschema achterkomt, doch daarbij moet in aanmerking worden genomen, dat de ontwerper, prof. Meijers, intussen is overleden.

Vervolgens werd er door dezelfde leden de aandacht op gevestigd, dat het thans aan de orde zijnde wetsontwerp wellicht op de wenselijkheid van een algemene jeugdwet voor de toekomst zou duiden, al werd daaraan toegevoegd, dat de praktijk niet onbevredigend is en dat een jeugdwet het uiteenrukken van het familierecht en doorbreking van het onderscheid tussen burgerlijk recht en strafrecht zou betekenen. Over het hier aangesneden probleem zijn ook opmerkingen gemaakt in het rapport van de Commissie tot herziening van het kinderstrafrecht. De ondergetekende acht het juist dit vraagstuk te bespreken in de Memorie van Toelichting op het in ver gevorderde staat van voorbereiding zijnde wetsontwerp tot herziening van het kinderstrafrecht en het daarbij behorende ontwerp voor een nieuwe beginselenwet voor de kindbescherming. Daarbij toch komt het hier gestelde probleem in veel directer verband aan de orde dan bij het onderhavige wetsontwerp.

Wat de aanhangige materie zelf betreft, heeft het de ondergetekende zeer verheugd, dat blijkens het Voorlopig Verslag niet alleen de eerst aan het woord zijnde leden, doch ook de andere daarna vermelde groeperingen van leden zich alle met het ontwerp konden verenigen. Hij heeft met genoegen vernomen, dat men van verschillende zijden van oordeel was, dat daartoe in het bijzonder de verheldering van de strekking van het ontwerp in de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer en het mondeling overleg met de vaste Commissie voor Justitie hebben bijgedragen, waardoor met name nog eens duidelijk gesteld is, dat de verhouding tussen particulier initiatief en Overheidszorg op het gebied van de kindbescherming op de oude beproefde basis zal blijven voortbestaan.

Met betrekking tot de in dit verband door de eerst aan het woord zijnde leden gestelde vraag — welke vraag ook door andere leden, zij het implicite, is gesteld — wil ondergetekende gaarne toezeggen, dat ook de uitwerking bij algemene maatregel van bestuur geheel in deze geest zal geschieden.

De in het Voorlopig Verslag het eerst aan het woord zijnde leden ontveinsden zich niet, dat zich bij de voor het overige aanvaardbare nieuwe opzet bepaalde moeilijkheden voordoen, en zij gewaagden in dat verband van de taak van het Departement van de ondergetekende om de negentien raden voor de kindbescherming zich harmonisch te doen ontwikkelen en van de taak van de raden om een schakel te vormen tussen de vele in het Voorlopig Verslag vermelde Overheids- en particuliere instanties, werkzaam op hun gebied. Betrogd werd, dat verambtelijking en verstarring van het omvangrijke apparaat funest zou zijn. Dit laatste kan de ondergetekende geheel onderschrijven en hij zal dan ook al het mogelijke doen om een harmonische ontwikkeling der raden te bevorderen, zodat deze inderdaad een schakel kunnen vormen tussen de in het Voorlopig Verslag genoemde instellingen en personen. Dat hiervoor deskundige leden en voortreffelijk personeel onmisbaar zullen zijn, is de ondergetekende zich terdege bewust. Het zal dan ook noodzakelijk zijn een niet onbelangrijk aantal nieuwe leden bij het werk der raden te betrekken, terwijl hier en daar voorzieningen met betrekking tot de functie van directeur-secretaris niet zullen kunnen uitblijven. Vele andere leden voorzagen op dit punt nog vele moeilijkheden, die het gevaar niet denkbeeldig doen zijn, dat de betekenis van het ontwerp voorlopig meer formeel dan reëel zal zijn; zij wezen daarbij op het benodigde geld en de „man-power”. Zij vroegen, evenals de in het Voorlopig Verslag het eerst aan het woord zijnde leden, naar het vroeger geraamde bedrag van f 800 000 en de geschatte personeelsuitbreiding van 25 pct. Vervolgens werd gevraagd waarop deze schatting gebaseerd werd. De ondergetekende heeft op een gelijke vraag in het Voorlopig Verslag van de Tweede Kamer als volgt geantwoord: „De schatting van het uitbreidingspercentage en de daarmee gepaard gaande kosten, een schatting, gedaan in 1952, was gebaseerd op een berekende

formatie van het benodigde personeel van alle raden met inbegrip van een verbetering van salarispositie waar nodig. De uitkomst daarvan lag 25 pct. hoger dan het aantal van het toen in dienst zijnde personeel, terwijl de kosten van uitbreiding en positieverbetering te zamen toen f 800 000 per jaar bedroegen. Dat betekende niet, dat het personeel van iedere raad met 25 pct. zou worden uitgebreid; het zou bij de ene raad meer of minder kunnen zijn dan bij de andere. Daarbij werd toen uitgegaan van de verwachting, dat ongeveer 60 à 70 pct. van de ambtenaren voor de kindwetten zou overgaan in dienst van de raden; in het basisaantal waren dus deze ambtenaren reeds begrepen.” Bij de mondelinge behandeling in de Tweede Kamer (*Handelingen*, blz. 2550, rechterkolom) heeft hij daaraan de mededeling toegevoegd, dat een onderzoek gaande is naar de juiste personeelsformatie voor de raden voor de kindbescherming, waarmee naast ambtenaren van de 7de afdeling van zijn Departement ook de tijdelijk aldaar gedetacheerde secretaris van de Amsterdamse Voogdijraad is belast, terwijl de daarbij aangekondigde werkgroep de resultaten van het onderzoek zal integreren. De ondergetekende wil uiteraard de resultaten van dit onderzoek afwachten alvorens concrete plannen te ontvouwen en gegevens te verstrekken over hetgeen aan geld en „man-power” benodigd zal zijn, doch indien daaruit zou blijken, dat na verloop van enige tijd een uitbreiding met meer dan 25 pct noodzakelijk zou zijn, behoeft de inwerkingtreding van het wet geworden ontwerp niet op een algehele voltooiing van deze opzet te wachten. Met de in de toekomst te verwachten groei van het werk zal uiteraard rekening gehouden worden, al zal inderdaad grote bedachtzaamheid bij de uitbreiding van de personeelsformatie geboden zijn, omdat het aantrekken van behoorlijk opgeleid personeel een eerste vereiste is. De salariering zal daarmee gelijke tred moeten houden; het maximumsalaris van de secretarissen is inmiddels reeds aanmerkelijk verhoogd.

De eerste aan het woord zijnde leden spraken in dit verband ook over de taak van het centrale adviescollege. Het spreekt vanzelf, dat de leden van het in te stellen College van Advies voor de Kinderbescherming aldus uitgezocht zullen moeten worden, dat zij de verschillende aspecten van het werk der kindbescherming reeds bij hun toetreden voldoende kennen. Dan zal het college in staat zijn zich te ontplooiën, waartoe de ondergetekende uiteraard de nodige medewerking zal verlenen door zoveel mogelijk faciliteiten te verlenen, als b.v. inzage van stukken, toegang tot besprekingen en bezoekecht van instellingen, al zal dit uiteraard niet onbeperkt kunnen zijn.

Vervolgens bespraken de het eerst aan het woord zijnde leden enkele bijzonderheden der voorgestelde regeling. Zij konden er zich mede verenigen, dat de raad over eigen ambtenaren zal beschikken om onderzoeken in te stellen. Wat betreft de voorkeur van deze leden voor het geven van een veelzijdige werkring aan dezelfde ambtenaren, moge het volgende worden opgemerkt. De groep eigen onderzoekambtenaren van de raad voor de kindbescherming zal bestaan uit het huidige onderzoekpersoneel van de voogdijraden, vermeerderd met een deel van de huidige ambtenaren voor de kindwetten, alsmede met enige voor dit doel van elders te recruterende ambtenaren. Deze functionarissen zullen op beperkte schaal ook wel met bepaalde vormen van toezicht worden belast (te denken valt aan voorlopig aan de raden toevertrouwde minderjarigen, aan de gezinsverpleging van de voogdijverenigingen en het toezicht op grond van de Pleegkinderenwet), doch dit toezicht omvat niet de uitgebreide categorie van de gezinsvoogdij. Het ligt voor de hand het aan de raden opgedragen toezicht niet door afzonderlijke functionarissen te doen verrichten, doch dit tussen verschillende onderzoekambtenaren te verdelen, zodat de veelzijdigheid zoveel mogelijk wordt bevorderd.

Bij de opmerking van deze leden over de kinderpollitie kan de ondergetekende zich wel aansluiten. Over de taakbepaling van de kinderpollitie in haar geheel is overigens nog interdepartementaal overleg gaande. Hij verheugt zich er over, dat deze leden zich met verschillende onderdelen van het wets-

ontwerp, waaronder ook de civielrechtelijke taakbepaling van de raden, konden verenigen. Dit geldt eveneens de opmerking, dat het hun juist leek, dat de ondertoezichtgestelden (gezinsvoogdij) voorlopig niet onder opzicht van de raden komen, omdat de meningen van ter zake kundigen nog te zeer uiteenlopen. Met hun verwachting, dat de reeds bestaande wettelijke taken van de raden na de herziening beter kunnen worden verricht, stemt de ondergetekende gaarne in.

Gevraagd werd of er een nauwkeurige voorstelling bestaat van de kosten, aan een behoorlijke documentatie verbonden. Deze bestaat nog niet, doch ook dit vraagstuk zal in het eerder vermelde onderzoek worden betrokken. Wat betreft de subsidies aan particuliere instellingen, met name de voogdijverenigingen, moge worden opgemerkt, dat deze subsidies met het wetsontwerp zelf geen rechtstreeks verband hebben, zeker niet voor voogdijverenigingen, voor welke overigens de subsidie-maxima onlangs met ruim 30 pct. zijn verhoogd (zie *Stb.* 1954, 482).

De ondergetekende is zich zeer wel bewust, dat de noodzakelijke maatregelen kostbaar zijn, hetgeen duidelijk tot uitdrukking komt in zijn begroting voor het dienstjaar 1955.

Verscheidene andere leden vestigden de aandacht op de kwestie van de inzage van voogdijraadrapporten, waarop de Nederlandse Orde van Advocaten had aangedrongen. Zij besloten hun beschouwingen hieromtrent met de mededeling, het op prijs te stellen te zijner tijd kennis te mogen nemen van het advies, dat de ondergetekende van een daartoe door hem ingestelde kleine commissie heeft gevraagd. De ondergetekende meent dit advies te moeten afwachten, alvorens zich nader uit te spreken. Na de ontvangst van het advies zal hij nagaan of publicatie daarvan wenselijk is.

Wat betreft de door deze leden geopperde wenselijkheid, dat bij de behandeling in hoger beroep het advies van een andere raad voor de kindbescherming zou worden ingewonnen, handhaaft de ondergetekende zijn eerder ingenomen standpunt, dat hieraan geen behoefte bestaat. In het Voorlopig Verslag zijn overigens geen nieuwe argumenten aangevoerd.

Vele leden bepleitten financiële steun voor de arbeid van de gezinsvoogdij en verklaarden met instemming kennis te hebben genomen van de toezegging, op dit stuk door de ondergetekende gedaan. Sindsdien is een bedrag van f 600 000 voor dit doel in de begroting voor 1955 opgenomen. Later in deze memorie volgt nog een nadere uiteenzetting over de desbetreffende subsidieregeling.

Vele andere leden vroegen zich af, of niet speciale studiebeurzen voor de scholing of bijscholing van maatschappelijke werkers ten dienste van de raden voor de kindbescherming zouden kunnen worden verstrekt. Naar aanleiding van de desbetreffende vraag kan worden medegedeeld, dat uit de begrotingsposten voor 1953 en 1954 een zestal studiebeurzen kon worden toegekend aan mannelijke leerlingen van scholen voor maatschappelijk werk. Deze beurzen zijn niet speciaal bestemd voor toekomstig personeel voor de Rijksinrichtingen, doch zeer zeker ook voor personeel bij de raden voor de kindbescherming. De keuze van plaatsing zal overigens na beëindiging der studie geschieden. Te stringente voorwaarden worden niet gesteld, aangezien de normale toelatingseisen van de scholen voor maatschappelijk werk gelden (eindexamen middelbare school), terwijl tegenover het ontvangen van een studiebeurs slechts een verplichting staat om gedurende 4 jaren werkzaam te zijn bij een raad voor de kindbescherming of in een Rijksinrichting. Toegegeven moet worden, dat het aantal aan de normen van vooropleiding voldoende reflectanten de ondergetekende inderdaad is tegengevallen.

Het reeds in dienst zijnde personeel van de voogdijraden wordt, wanneer de vooropleiding onvoldoende is, geregeld in staat gesteld bijscholingscursussen, o.m. op scholen voor maatschappelijk werk, te volgen, waarvoor van Overheidswege tijd en geld beschikbaar worden gesteld.

De ondergetekende heeft een open oog voor de wenselijkheid van studieverlof, aan secretarissen te geven. Dit heeft reeds enkele malen plaats gehad, doch de hier aan het woord zijnde leden mogen bedenken, dat juist thans bij de voorbereiding van

de reorganisatie en in de eerste tijd daarna de hoofdpersonen bij de raden in het algemeen niet voor studieverlof gemist kunnen worden.

Ten aanzien van de bij het werk te betrekken psychiaters gaat de voorkeur van de ondergetekende wel uit naar de jeugdpsychiaters, voor zover dezen beschikbaar zijn. Het gesignaleerde bezwaar in het Voorlopig Verslag kan de ondergetekende geenszins onderschrijven, aangezien de jeugdpsychiater zijns inziens onmogelijk een specialist kan zijn, die uitsluitend begrip heeft van het kind, aangezien dit kind altijd in zijn relatie tot zijn omgeving — in de meeste gevallen zijn ouders — moet worden beoordeeld.

In aansluiting op de vorige opmerking in het Voorlopig Verslag vonden de aan het woord zijnde leden, dat door de ondergetekende een al te geforceerde scheiding werd gemaakt, wanneer het voorlichtingsrapport zou zijn gesplitst in een sociaal onderzoek en het persoonlijkheidsonderzoek; zij zagen hierin een miskenning van de rapporten van de ambtenaren voor de kindwetten en vreesden voor een uitholling van het voorlichtingswerk; derhalve werd een nadere uiteenzetting ter zake gevraagd.

In de laatste volle alinea op blz. 3 van de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer en de derde alinea op blz. 2 van het verslag van de vaste Commissie voor Justitie, werd een onderscheid gemaakt tussen het voorlichtingsrapport over de levensomstandigheden en het milieu en het persoonlijkheidsonderzoek, een onderscheiding, die tevens een taakverdeling tussen de raden voor de kindbescherming en de particuliere instellingen inhoudt. De lijnen werden daarbij scherp getrokken om misverstanden op te heffen en concrete vragen naar die taakverdeling duidelijk te kunnen beantwoorden. Dat betekent echter geenszins een miskenning van de rapporten van de ambtenaren voor de kindwetten, waarin vanzelfsprekend naar het vermogen van de rapporteur ook een kentekening van de minderjarige pleegt te worden opgenomen. Zo zullen zij b.v. zonder een speciaal daartoe ingesteld onderzoek kunnen gewagen van ernstige debiliteit, zeker wanneer het hoofd van een b.l.o.-school hen daarover heeft ingelicht. Zo zullen zij ook kunnen en moeten spreken van door hen ernstig vermoede geestelijke afwijkingen. De ondergetekende wenst dan ook een beperking van de opdracht, zoals de aan het woord zijnde leden kennelijk vreesden, bepaaldelijk niet; waar mogelijk zal hij bevorderen, dat de inhoud dezer voorlichtingsrapporten ook op dit punt nog wordt verdiept, waartoe de inschakeling van de eerdergenoemde psychiater kan bijdragen. Het zijn juist dergelijke indicaties in de voorlichtingsrapporten, welke zullen kunnen leiden tot een z.g. persoonlijkheidsonderzoek, waarmede in dit verband bedoeld is een speciaal onderzoek naar de persoonlijkheidsstructuur van de minderjarige zelf, te verrichten door een psychiater, een psycholoog, een medisch-opvoedkundig bureau, een kliniek of een observatiehuis.

De hier aan het woord zijnde leden wezen vervolgens op gevaren voor het toezichtswerk van „Pro Juventute”, welke de overgang van een deel van de ambtenaren voor de kindwetten naar de raden voor de kindbescherming met zich zou brengen. In het bijzonder twijfelden zij of „Pro Juventute” de nodige functionarissen zal kunnen behouden.

Het ligt in de bedoeling, wanneer het ontwerp wet is geworden, in ieder arrondissement overleg te openen met „Pro Juventute”, de Voogdijraad en de ambtenaren voor de kindwetten zelf. Als doel zal daarbij worden gesteld de thans fungerende ambtenaren voor de kindwetten in eerste instantie zelf te doen kiezen tussen het voorlichtingswerk bij de raden en het toezichtswerk bij de verenigingen en, met deze keuze zoveel doenlijk rekening houdend, een verdeling aan te brengen op basis van de thans aan voorlichting en toezicht bestede tijd. Dit alles zal er toe leiden, dat in gelijke verhouding als het werk wordt verdeeld ook de huidige functionarissen worden verdeeld en „Pro Juventute” dus niet zonder in het arrondissement ervaren beroepspersoneel zal komen te staan.

Degenen, die bij „Pro Juventute” blijven, zullen in ieder geval zeker zijn van hun salaris; anders zou de keuze onredelijk zijn.

Wanneer de overgang van een deel van de ambtenaren voor de kinderwetten naar de raden voor de kinderbescherming op deze wijze wordt voltrokken, behoeft niet gevreesd te worden voor een verzwakking van het toezichtwerk. Het vermijden van verzwakking is echter voor het toezichtwerk niet voldoende. Het is begrijpelijk, dat de hier aan het woord zijnde leden de nog slechts vage toezegging over een subsidieregeling in direct verband brachten met de hiervoren besproken overgang van de ambtenaren voor de kinderwetten en dat zij gaarne een nadere uiteenzetting hierover zouden ontvangen. Daarop kan thans worden medegedeeld, dat een voorontwerp voor een subsidieregeling voor de particuliere instellingen reeds ter bespreking met de belanghebbende organisaties aan deze is toegezonden.

Zonder in details van de ontworpen subsidieregeling te treden, kan bereids worden medegedeeld, dat daarbij aan het aantal gezinnen, waarop het toezicht betrekking heeft, en het aantal fungerende particuliere toezichthouders als norm voor het subsidie gedacht is. Als basis zou dan gelden het salaris van het beroepspersoneel, vermeerderd met percentages van de overige kosten. Een dergelijke regeling houdt de mogelijkheid in om bij uitbreiding en intensivering van het werk nieuwe functionarissen aan te trekken. Derhalve behoeft naar het oordeel van de ondergetekende geen vrees te bestaan voor een bedenkelijke verzwakking van het toezichtwerk; de overgang van huidige ambtenaren zal inderdaad met grote bedachtzaamheid moeten geschieden.

Omtrent het al dan niet overnemen van de bij „Pro Juventute” thans geldende salarisregeling voor de ambtenaren voor de kinderwetten na de overgang is nog overleg gaande met de Minister van Binnenlandse Zaken, zodat daarover thans nog niets met zekerheid kan worden medegedeeld. Al zou het aanvangssalaris als laag moeten worden gequalificeerd, veel belangrijker is het te bereiken maximumsalaris, dat voor het tegenwoordige f 175 per maand hoger ligt dan het aanvangssalaris; aanstelling op een hoger salaris dan het minimum is in bepaalde gevallen mogelijk, hetgeen in de praktijk dan ook wel geschiedt. Wanneer echter in het Voorlopig Verslag een niet onbelangrijke verbetering van de huidige salarisregeling onafwijsbaar wordt genoemd, dient te worden bedacht, dat in dit verband de onderlinge samenhang van salarisregelingen voor soortgelijke functies van groot belang is en dat de ondergetekende zonder meer niet kan besluiten tot niet onbelangrijke verbeteringen van salarisregelingen, welke in verhouding tot andere, op grond van arbeidsanalyses, moeten worden gezien, hetgeen juist een punt van overleg met Binnenlandse Zaken uitmaakt.

Toegegeven kan worden, dat de verbeteringen, waartoe het wetsontwerp kan leiden, niet slechts afhangen van het personeel, doch ook van de mate, waarin bekwame leden voor de raden zullen kunnen gevonden. De ondergetekende kan wel toezeggen, ook daaraan alle aandacht te zullen besteden, maar deze factor heeft hij niet in de hand. Wel verwacht hij, dat een groter aantal geschikte personen bereid zullen zijn het lidmaatschap te aanvaarden, wanneer het geregeld

zelf instellen van onderzoeken niet meer een *conditio sine qua non* is.

Het is de ondergetekende niet geheel duidelijk, of in de voorlaatste alinea van het Voorlopig Verslag in aansluiting op de daaraan voorafgaande met het particulier initiatief, dat door het ambtelijk bureau zou kunnen worden overheerst, bedoeld worden de leden van de Raad voor de Kinderbescherming of de particuliere instellingen in wier handen de uitvoerende taak van opvoeding ligt. In het eerste geval is de instelling van commissies uit de leden van de raad een geëigend middel om op de hoogte te blijven van alles, wat er bij de raad omgaat en daardoor te waken tegen overheersing van het bureau, hetwelk — dit kan geredelijk worden toegegeven — na de reorganisatie een nog belangrijker functie verkrijgt dan thans. In het tweede geval zou de overheersing van het ambtelijk bureau over het particulier initiatief een grensoverschrijding mogen worden genoemd. In de eerste plaats zullen de niet-ambtelijke leden van de raad, voor een deel zelfs in zekere zin vertegenwoordigers van particuliere instellingen, er uiteraard aan medewerken, dat het werk van de particuliere organisaties niet in het gedrang komt. De ondergetekende zal bovendien van zijn kant, wanneer zich niettemin zulk een grensoverschrijding van de Raad voor de Kinderbescherming zou voordoen, tussenkomst verlenen en zo nodig maatregelen treffen.

In de laatste alinea van het Voorlopig Verslag wordt gepleit voor een afzonderlijke Raad voor de Kinderbescherming te Leiden en een daartoe strekkende wijziging van artikel 461 B.W. De ondergetekende acht dit niet gewenst en zeker niet noodzakelijk. Voor een afzonderlijke raad te Leiden is evenmin aanleiding als b.v. in de kantons Tilburg, Enschede, Apeldoorn, Hilversum, Gouda, Eindhoven, Amersfoort, Nijmegen en Winschoten, welke ten opzichte van de arrondissementshoofdplaats een soortgelijke verhouding doen zien.

De Minister van Justitie,
L. A. DONKER.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeling van dit antwoord aan de Kamer haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld 2 December 1954.

SCHIPPER
DIEPENHORST
TJEENK WILLINK

1)

1) De rapporteur van de vierde afdeling, de heer Beaufort, heeft wegens verblijf in het buitenland niet aan de vaststelling van dit verslag kunnen medewerken.